

[Kristen Amby.]

ske være betimeligt nok at læse Paragraffen op. Det hedder i § 32:

„Til Sikring af en ligelig Repræsentation af de forskellige Anskuelse blandt Vælgerne bestemmer Valgloven Valgmaaden og de nærmere Regler for Valgrettens Udøvelse, herunder, hvorvidt Forholdstalsvalgmaaden skal føres igennem i eller uden Forbindelse med Valg i Enkeltmandskredse.“

Man forudsætter altsaa simpelt hen Forholdstalsvalgmaaden — det er givet. Det, der er Tale om, er, om man af historiske Grunde kan gennemføre den i Forbindelse med Enkeltmandskredse, og saa hedder det videre, og det er et andet Formaal:

„Ved Kredsinddeling skal der foruden til Indbyggertal tages Hensyn til Vælgertal og Befolkningstæthed.“

Det er det, vi kalder Amtsrepræsentation, men som det primære — derom kan ingen Tvivl være — har alligevel Grundloven sat den forholdsmæssige Repræsentation eller rettere den ligelige Repræsentation ved Forholdstalsvalgmaaden, for at udtrykke mig helt korrekt. Der skal nemlig ingen Tvivl være om, at Det konservative Folkeparti stadig væk er Tilhænger af Forholdstalsvalgmaaden. De Røster, der fra forskellig Side har lydt om det formaalistjenlige i at gaa over i det rene Enkeltkredsvalg, som vi altsaa har haft det tidligere, og som man har det i England endnu, bunder formentlig — jeg vil nemlig ikke tro, at det bunder i en Slags Parti-Egoisme — i Ønsket om at faa en fast Regering og i Frygten for en saa partisplittet Rigsdag, at den ikke kan arbejde. Selv om man nu gik over til Enkeltkredsvalg, ser jeg ikke, at dette i og for sig vilde kunne hindre, at man fik Mindretalsregierungen, der ikke var særlig arbejdsdygtige, eller en partisplittet Rigsdag. Jeg vil dog gøre opmærksom paa, at i langt den længste Tid, inden for hvilken vi har haft den nuværende parlamentariske Statskik, nemlig fra 1901 til 1918 hvor Forholdstalsvalgmaaden jo ikke virkede, sad der Mindretalsregierungen, og selv om der senere er kommet Partier til, var Rigsdagen jo dengang i høj Grad partisplittet. Nej, det er ikke Forholdstalsvalgmaadens Skyld, at der ikke kan dannes en fast Regering. Jeg kan maaske i denne Forbindelse sige, at hele Englands politiske Historie i største Delen af det 19de Aarhundrede viser jo, at man led under, at man havde Mindretalsregierungen, der maatte støtte sig til et tredie Parti eller maatte tage Hensyn til et tredie Parti; man havde ikke noget fast Flertal

— jeg tænker paa Ierne, der sad der som en fast Blok. Det er jo ikke givet, at Enkeltkredsvalg vil føre til et Topartisytem; det førte det i hvert Fald ikke til i Danmark, dengang vi havde det. Nej, men det er en Kendsgerning, der maaske kan være Skyld i Mangelen paa faste Regierungen, at man efter et Valg, hvor et enkelt Parti ikke har Flertal, ikke danner en Koalition mellem to eller flere Partier, som kan regere paa et fast Flertal. Jeg skal ikke nægte, at jeg af mange Grunde ønskede, at man ikke stillede sig slet saa fremmed over for Gennemførelsen af denne Statsskik; det vil kunne give — det er sikkert nok — særlig i vanskelige Tider den Ro, Fasthed og Stabilitet i Styret, som næsten er en Nødvendighed.

Det foreliggende Ændringsforslag fra den højtærede Indenrigsminister byder foruden paa en Del tekniske Forandringer, som jeg slet ikke her skal komme ind paa, paa 3 principielle Ændringer. For det første en Ændring med Hensyn til Kravene angaaende Anmeldelse af et nyt Parti. For det andet en Ændring af Mandatfordelingen mellem de 3 Hovedomraader i Forhold til den Befolkningforskydning, der har fundet Sted, idet jeg vil betragte den Forøgelse af Mandattallet, der er foreslaaet, med to, hvoraf det ene Mandat gaar til Færøerne og det andet til Kongeriget, som en teknisk Ændring. For det tredie en Ændring i Forholdet mellem Tillægsmandater og Kredsmandater, hvorved altsaa den forholdsmæssige Retfærdighed mellem Partierne skulde sikres.

Hvad angaar den første Ændring, gaar Forslaget ud paa, at i Stedet for at 1 Medlem af Rigsdagen kan anmelde et nyt Parti, der er berettiget til at faa Del i Tillægsmandaterne, skal der nu mindst 4 til. Vi er enige i, at det er urimeligt, at et enkelt Medlem skal have denne Ret. Vi har da ogsaa set den misbrugt; vi husker saaledes, at Hr. Dalby, Medlem af Socialdemokratiet, altsaa Medlem af et Parti her i Salen, anmeldte et andet, nemlig Dansk Samling. Men jeg synes ikke i og for sig, at Tallet 4 er rigtigt som Mindstemaal. Man vil da meget let komme i samme Situation som Partiet Holstein og Orla-Jensen i sin Tid, at de hver for sig, naar de var bunduenige om Tingene, stod op og talte paa Partiets Vegne. Jeg vilde i og for sig synes — det er jo kun en lille Ting —, at 3-Tallet var det rigtige, saa at man dog ikke i Starten just skulde have som Minimum det lige Antal.

Hvad angaar Kravet om Vælgernes Ret